

Formació per
a professionals
de joventut

TEMA JOVE: INNOVACIÓ

- Oci educatiu i participació en Centres Juvenils

CONTEXT I JUSTIFICACIÓ

La joventut es troba en una difícil situació que ha provocat un rebrot d'actituds i idees racistes, l'increment de l'abús en el consum de drogues i de la insolidaritat.

Entre un 25% i un 40% de joves, segons estudis, tenen manifestacions de tipus racista.

Segons l'informe ESTUDES -enquesta sobre l'ús de drogues-, en els 30 dies anteriors a l'estudi, el 67% dels estudiants entre 14 i 18 anys ha consumit alcohol, el 18,3% cànnabis i un 5,9% hipnosedants (OEDA,2017).

L'atur entre els i les joves de 16 a 25 anys era d'un 41,66% el primer trimestre del 2017.

Només la cinquena part de les persones joves estan associades. Les quotes associatives de joves al nostre país continuen sent menors que les europees. La mitjana europea es situa en un 25% (però amb variacions molt significatives, com la de Països Baixos amb un 40%), i a Espanya els estudis la situen, en el millor dels casos, al voltant del 20% (font: Eurostat 2012, INJUVE 2012). En canvi, gairebé un 30% de joves urbans estarien interessats a participar en algun procés associatiu, i ara no ho fan (font: diagnòstics juvenils propis amb 6332 joves enquestats de la CV, 2016).

Segons les dades arrellegades en els estudis de participació juvenil realitzats per la nostra entitat, es detecta que joves de 12 a 17 anys disposen de temps lliure i no tenen una oferta d'oci estructurat de qualitat als seus municipis, ni disposen d'infraestructures ni recursos destinats a aquest fi.

www.lafederacio.org

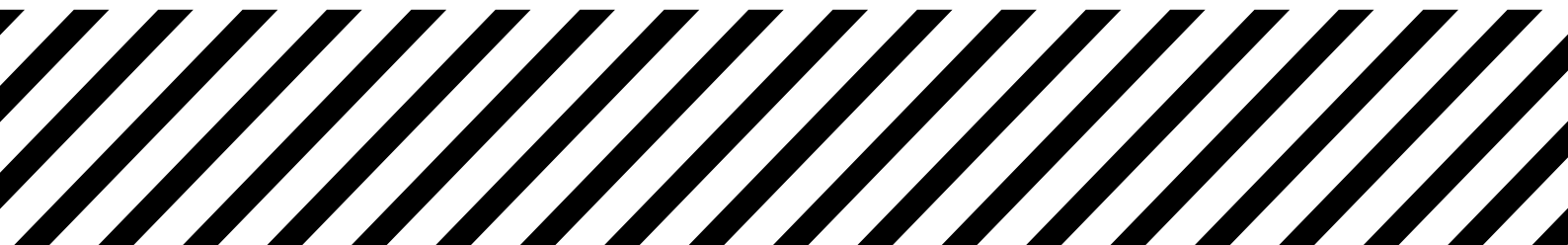
El temps lliure pot ser una oportunitat extraordinària per a desenvolupar hàbits de participació i responsabilitat social en l'adolescència, i per a transmetre'ls valors de convivència i sociabilitat. Que això siga possible depén del fet que el treball amb adolescents en el temps lliure siga una tasca educativa i no una mera planificació d'entreteniments.

Un centre juvenil és important per a un municipi per la prevenció del consum de drogues, a les quals els adolescents són més sensibles; l'educació en hàbits socials, que milloren les relacions de la joventut en el futur social i laboral; l'arrelament del jovent al municipi, que assegura un desenvolupament econòmic i social futur; el treball de valors de consciència social, justícia social i pensament crític, que els faran millors ciutadans en un futur.

En definitiva, els centres juvenils són un servei públic, un instrument imprescindible per a introduir en les persones joves hàbits de participació, generar en elles consciència de compromís social -és a dir, una consciència d'actitud activa solidària- i exercitar-hi la capacitat d'emprenedoria, i són claus per a la prevenció de conductes i comportaments antisocials, alhora que un instrument per a enfrontar-se al problema de les drogues.

OBJECTIUS

Els objectius generals del programa de centres juvenils són:

- Treballar la cultura associativa entre joves de 12 a 17 anys.
 - Generar hàbits d'autonomia personal i grupal, i d'utilització sana del temps lliure.
 - Obrir canals de relació entre joves de diferents municipis.
 - Millorar el sistema de valors, i fomentar-ne el compromís social i la participació.
-

DESTINATARIS

Joves de 12 a 17 anys.

METODOLOGIA

El projecte d'oci educatiu per a adolescents, que forma en valors de compromís social i participació, a través d'activitats sanes en l'àmbit del temps lliure, es concreta en l'apertura i gestió de centres juvenils amb personal contractat que farà les funcions d'animació sociocultural. I on s'intervé específicament sobre la població adolescent, amb una metodologia concreta que educa en l'adquisició d'hàbits de responsabilitat i participació grupal de forma progressiva, i augmenta les hores d'oci estructurat de la població adolescent per adquirir hàbits participatius.

La metodologia s'engloba dins de l'animació sociocultural i la proposta es concreta en:

Una programació d'activitats entre setmana, a les vesprades, en cap de setmana i en horari nocturn, amb l'objectiu de treballar la creació de grups d'adolescents al voltant de centres d'interès.

La programació de les activitats dels centres es centrarà en la creació de propostes d'oci educatiu no consumista i alternatiu a l'ús de drogues.

L'aglutinament de les propostes associatives de joves (12 a 17 anys prioritàriament) del municipi al voltant dels temes que elles i ells proposen, i de temàtiques diverses, al seu temps lliure.

L'oportunitat de cooperar en la comunitat, a les persones joves interessades a participar en la vida social del municipi, i també formació per al foment del voluntariat, l'associacionisme i la millora del teixit associatiu dels barris on s'ubicaran els centres.

Estructura organitzativa per a possibilitar que siguin els i les joves qui prenguen les decisions bàsiques de la gestió i la programació de l'espai.

Reunions i assumpció de responsabilitats progressivament per a l'adquisició de valors i hàbits de participació social.

Sistema de normes del centre realitzat pel mateix grup d'adolescents.

El funcionament dels tallers, de les reunions i de les dinàmiques de grup està guiada per una persona amb funcions d'animadora juvenil, que ha estat formada per a treballar amb adolescent en el temps lliure.

Es fa un seguiment mensual del treball de la persona animadora per resoldre dubtes i fer seguiment dels projectes de centres juvenils que estan dins de la xarxa de projectes d'oci educatiu que gestiona la nostra entitat.

Els centres juvenils estan dins d'una xarxa intermunicipal que coordina tots els projectes i garanteix que s'aplique correctament la metodologia i la comunicació entre diferents realitats locals. En 2017 les administracions locals que estan aplicant aquest projecte són els ajuntaments de Vilamarxant, Quart de Poblet, Manises, Torreblanca i Almassora.

ACCIONS I TEMPORALITZACIÓ

Els centres juvenils estan oberts al públic de setembre a juliol, i la programació d'activitats s'adapta depenent de l'època de l'any, i la temporada de més o menys activitat.

A l'inici de curs es programen activitats més lúdiques de captació, tallers esporàdics i es visiten els centres de secundària per mantindre un vincle i poder atraure joves.

Durant el curs, d'octubre a juny, es van combinant tallers setmanals a les vesprades, amb activitats puntuals de cap de setmana i oci nocturn, i es fixa una reunió setmanal amb joves responsables que tenen una tasca concreta de funcionament dins del centre, o de responsabilitat de tallers, per fer-ne el seguiment.

A juliol es programa l'oferta estiuenca.

Trimestralment es fan trobades de cap de setmana de joves dels diferents municipis (desembre, abril i juliol).

A finals de juliol es fa l'avaluació amb el grup de joves i es programa el curs següent.

Les persones que duen a terme els projectes locals de centres juvenils estan coordinades en un seminari mensual de formació i seguiment dels projectes. El seminari es realitza el primer dissabte de mes de setembre a juliol.

La coordinació dels projectes està en contacte tant amb la persona animadora responsable del centre juvenil local com amb la representació de l'administració en cada municipi.

RECURSOS HUMANS I MATERIALS

Els recursos humans necessaris per a dur a terme un projecte de centre juvenil és el contracte d'una persona amb funcions d'animació juvenil 25 hores setmanals, l'ideal són 30 hores o jornada completa, si es volen organitzar trobades o eixides de tant en tant.

Com a recursos materials és bàsic un local per a poder desenvolupar el projecte, un baix d'uns 100m² amb diferents espais per a fer activitats lúdiques i espai de treball, amb l'equipament adequat per a desenvolupar les activitats. Material fungible per a les activitats, i pressupost per a viatges i formació de les i dels adolescents.

AVALUACIÓ: INDICADORS, RESULTATS, ASPECTES DE MILLORA

Al 2017 el projecte s'ha implementat en 6 municipis, 5 partint d'acords i convenis amb l'administració pública municipal (Vilamarxant, Quart de Poblet, Manises, Torreblanca i Almassora) i un projecte, a Benicàssim, gestionat per la mateixa ciutadania organitzada.

Els resultats més destacats:

- Un total de 8 centres juvenils
- 2070 persones beneficiàries tant participants de forma contínua als projectes locals com assistents de forma més puntual
- 19 entitats jurídiques en les quals s'ha mantingut relació (tant entitats socials com administració pública)
- 45 persones voluntàries
- 26 llocs de treball vinculats a la xarxa intermunicipal de centres juvenils
- Més de 300 joves de 12 a 17 anys participant de forma continuada als seus centres juvenils
- 223 activitats programades pel mateix jovent

PLANIFICACIÓ

Hi ha proporcionalitat i coherència entre l'anàlisi de la realitat, els objectius i les activitats plantejades.

Els objectius específics que s'estableixen en cada projecte d'oci educatiu en centres juvenils parteix de l'anàlisi de la realitat fet prèviament, i les activitats van en concordança amb els objectius establerts a principi de curs; per tant, existeix la proporcionalitat i la coherència entre l'anàlisi de la realitat, els objectius i les activitats plantejades.

www.lafederacio.org

GESTIÓ

Compleix amb el que disposa el capítol II del títol II del Decret 86/2015 de 5 de juny, del Consell, pel qual es desplega reglamentàriament la Llei 18/2010, de 30 de desembre, de la Generalitat, de Joventut de la Comunitat Valenciana, pel que fa a la composició, les funcions i els requeriments dels equips d'animació i altres persones col·laboradores, i també la subscripció d'assegurances d'assistència i accidents, i de responsabilitat civil.

L'equip d'animació, els i les monitores responsables de les activitats als centres juvenils compleixen amb la normativa descrita en l'article 27 de l'anomenat decret. I les assegurances d'assistència i accidents i de responsabilitat civil estan al dia i cobreixen tant les persones participants en les activitats, com voluntàries i treballadores.

INCLUSIÓ

Preveu el respecte a la diversitat per qualsevol circumstància, promou la igualtat de gènere, social, el creixement sociocultural de la gent jove, i l'eliminació de barreres.

Dins dels projectes locals de centres juvenils es treballen valors de cooperació, igualtat i tolerància, i integració dins la vida social com a ciutadans actius de la gent jove que participa en el projecte. L'ideari de la Federació es pot consultar en la pàgina web.

TREBALL EN XARXA

Estableix vincles de col·laboració entre entitats, institucions i/o administracions. Fa un ús educatiu de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment de les xarxes socials com a instrument de gestió i participació.

El projecte estableix vincles de col·laboració tant en administracions locals com en entitats dins dels municipis, d'àmbit autonòmic i estatal.

TRANSVERSALITAT

Té caràcter d'acció integral i interdisciplinar, i estableix cooperacions reals entre distintes àrees o departaments, de manera que cada unitat aporta una perspectiva distinta del món juvenil.

Dins del centre juvenil s'estableixen vincles amb entitats locals o diferents departaments dins dels ajuntaments que permeten un treball transversal en diferents àmbits. Projectes d'oci nocturn que vinculen associacions locals per a fer activitats conjuntes, treball conjunt entre el grup de joves i un grup de persones majors, treball amb associacions de caràcter social.

PARTICIPACIÓ

Preveu la participació activa del personal tècnic i joves, i els fa partícips dels continguts, el desenvolupament de l'experiència i la presa de decisions. Dins del projecte està previst que el grup de joves participe activament en la programació, l'organització i l'avaluació de de les activitats.

El projecte té com a objectiu treballar la participació com un comportament actiu des d'una vessant col·lectiva, que permeta al jovent ser capaç de:

- Analitzar la realitat del seu grup d'iguals, de l'entorn i de la globalitat.
 - Prendre decisions, procurant abans el consens dins del grup del qual formem part i amb altres grups, i buscant solucions majoritàries que respecten les minories.
 - Assumir responsabilitats dins d'un repartiment de tasques que possibiliti el desenvolupament de les decisions adoptades des d'una posició activa de compromís entre tothom.
 - Planificar i organitzar el desenvolupament de les responsabilitats assumides i fer-ho en cooperació i coordinació amb altres persones del grup o amb altres grups.
 - Valorar, de manera crítica, les responsabilitats assumides, planificades, organitzades i coordinades, tot analitzant-ne els resultats.
-

INNOVACIÓ

Aporta innovació i creativitat a la metodologia, els continguts o els resultats. Dóna resposta a una situació nova, visibilitza problemes o necessitats ocultes, o bé millora clarament els resultats d'experiències semblants.

Millora el plantejament del treball en el temps lliure com una mera planificació d'activitats, i fa un treball conscient d'educació en el temps lliure.

EFICIÈNCIA I EFICÀCIA

Aprofita els recursos i les oportunitats de manera que aconseguix els objectius plantejats amb economia de mitjans.

El recursos econòmics emprats per a posar en funcionament un centre juvenil tipus van destinats, en més del 70%, a contractació de personal, i la resta es destina a la part d'activitats i formació dels participants. Les activitats que es programen als centres juvenils tenen un baix cost, i sovint no s'utilitza material fungible per a dur-les a terme, i es valora més la implicació del jovent en l'activitat que les despeses generades.

Els locals on es duen a terme els projectes de centre juvenil estan cedits per les administracions locals, o per associacions, com és el cas de Benicàssim.

SOSTENIBILITAT EN EL TEMPS

Es demostra que l'experiència ha sigut sostenible, o que clarament ho pot ser, al llarg del temps. La nostra entitat està funcionant des de 1994, treballant l'oci educatiu i la participació social en joves. Té 24 anys d'experiència en gestió de projectes de cases de joventut i centres juvenils, i col·laboració amb l'administració. Des de 1995 es manté un conveni de col·laboració amb l'ajuntament de Quart de Poblet per a gestionar projectes de centres juvenils al municipi.

DIFUSIÓ I EXPLOTACIÓ DE RESULTATS

L'experiència s'ha difós en trobades, seminaris, publicacions, espais de formació o coordinació tècnica, amb la voluntat d'enriquir el debat especialitzat i oferir l'experiència i coneixement propis al conjunt de la comunitat professional.

L'experiència de treball d'oci educatiu en adolescents en centres juvenils s'ha presentat a la Trobada d'Oci Educatiu organitzada per l'IVAJ el 2016. Dins de la memòria anual de la Federació es difonen els resultats dels projectes de centres juvenils, i dins de la revista Escoles de Democràcia s'explica el funcionament d'un centre juvenil.

IVAJ Institut Valencià
de la Joventut

www.ivaj.es/temajove
f [facebook.com/GVAivaj](https://www.facebook.com/GVAivaj)
t @GVAivaj
i @GVAivaj